

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2025.2.10>
CZU: 37.0:39:398(=135.1):78:793(=135.1)(498)

FORMAREA CULTURII ETNOARTISTICE A COPIILOR ÎN PERSPECTIVA MUZICII ȘI DANSULUI POPULAR

Diana Petronela HÎRȚESCU,

*doctorandă, Școala Doctorală Științe ale Educației,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM
președinte, Asociația „Muntenașii” RD ART ACADEMY, Bacău, România*

ORCID: 0009-0002-5833-1120

E-mail: dianapetronela2000@yahoo.com

Nicolae SILISTRARU,

*doctor habilitat, profesor universitar,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM*

ORCID:0000-0001-9469-4434

E-mail: nsilistraru@gmail.com

Rezumat. Textul analizează formarea culturii etnoartistice a copiilor în perspectiva muzicii și dansului popular, evidențiind rolul fundamental al acestora în conservarea identității culturale și în transmiterea valorilor tradiționale. Studiul explorează diversitatea dansurilor populare românești, influențele geografice și istorice asupra stilurilor coregrafice și impactul muzicii asupra dinamicii și expresivității mișcărilor. De asemenea, sunt analizate structura ritmică, tempo-ul și acompaniamentul instrumental, precum și importanța strigăturilor ca elemente esențiale ale spectacolului folcloric. Aceste perspective sunt esențiale pentru formarea culturii etnoartistice a copiilor ca să conștientizeze că dansurile populare românești fac parte din familia mai largă a dansurilor balcano-carpătice și reprezintă o sinteză între mișcare, muzică și costum, reflectând identitatea culturală a comunității. Această formă unitară de dans reflectă un sentiment de solidaritate și unitate între membrii comunității, subliniind valori comune, interese și sentimente. În cadrul acestor dansuri se regăsește o mare diversitate ritmică, o paletă variată de tempo-uri, dar și numeroase moduri de prezentare, stiluri și expresii. Fiecare regiune a României adaugă un set unic de trăsături la dansurile populare, iar aceste trăsături reflectă stiluri diferite, care sunt la rândul lor influențate de factori precum geografia, clima, istoria și contactele interculturale ale populației respective. Întreaga structură a dansurilor îmbină armonios eleganța mișcărilor cu energia vibrantă, iar jocurile femeiești se împletesc cu vitalitatea dansurilor bărbătești, însoțite aproape întotdeauna de strigăte și chiuituri care adaugă o notă distinctivă acestui patrimoniu cultural. Chiar și dansurile din cadrul aceleiași familii de dansuri pot varia considerabil, astfel încât fiecare interpretare oferă o posibilitate de inovare în mișcare, în funcție de stilul sau trăsăturile coregrafice specifice. Cercetarea subliniază sincretismul dintre muzică, dans și poezie, demonstrând modul în care aceste forme artistice contribuie la coeziunea socială și la păstrarea patrimoniului cultural imaterial în contextul formării culturii etnoartistice.

Cuvinte-cheie: cultură etnoartistică, dans popular, muzică tradițională, identitate culturală, instrumente populare, folclor românesc.

FORMATION OF CHILDREN'S ETHNOARTISTIC CULTURE IN THE PERSPECTIVE OF POPULAR MUSIC AND DANCE

Summary. The text analyzes the formation of children's ethno-artistic culture from the perspective of folk music and dance, highlighting their fundamental role in preserving cultural identity and transmitting traditional values. The study explores the diversity of Romanian folk dances, the geographical and historical influences on choreographic styles and the impact of music on the dynamics and expressiveness of movements. The rhythmic structure, tempo and instrumental accompaniment are also analyzed, as well as the importance of shouts as essential elements of the folk performance. These perspectives are essential for the formation of children's ethno-artistic culture in order to realize that Romanian folk dances are part of the wider family of Balkan-Carpathian dances and represent a synthesis between movement, music and costume, reflecting the cultural identity of the community. This unitary form of dance reflects a sense of solidarity and unity between community members, emphasizing common values, interests and

feelings. Within these dances, there is a great rhythmic diversity, a varied palette of tempos, but also numerous modes of presentation, styles and expressions. Each region of Romania adds a unique set of features to the folk dances, and these features reflect different styles, which are in turn influenced by factors such as geography, climate, history and intercultural contacts of the respective population. The entire structure of the dances harmoniously combines the elegance of the movements with vibrant energy, and the women's games are intertwined with the vitality of the men's dances, almost always accompanied by shouts and chirps that add a distinctive touch to this cultural heritage. Even dances within the same dance family can vary considerably, so that each interpretation offers a possibility for innovation in movement, depending on the specific choreographic style or features. The research emphasizes the syncretism between music, dance, and poetry, demonstrating how these art forms contribute to social cohesion and the preservation of intangible cultural heritage in the context of the formation of entoristic culture.

Keywords: *ethno-artistic culture, folk dance, traditional music, cultural identity, folk instruments, Romanian folklore.*

Introducere. Dansurile populare, fiind parte integrantă a folclorului, au fost transmise din generație în generație, păstrând particularități regionale distincte. Aceste dansuri nu sunt doar o formă de divertisment, ci și un mijloc de educație, de socializare și de consolidare a coeziunii comunitare. De-a lungul timpului, dansurile populare românești au fost influențate de diverse tradiții culturale, menținându-și însă un nucleu autohton solid. În viziunea lui Domby Emeric „Cântecele și dansurile, valuri de ritmuri și culori, trezesc aripi, înalță și apropie o inimă de alta, revarsă un suflet generos și sensibil, se transmit și se amplifică de la o generație la alta, se îmbogățesc mereu cu linii și lumini inedite” [4, p.5].

Pe întregul glob există o diversitate de dansuri populare, fiecare cu trăsături distincte, influențate de tradițiile fiecărui popor. Aceste dansuri au evoluat odată cu națiunile respective, adaptându-se și schimbându-se în decursul vremii, până când au ajuns să fie recunoscute ca forme artistice valoroase. Ele reflectă într-un mod autentic și direct dorințele și emoțiile umane, fiind un mijloc puternic de exprimare a caracterului, temperamentului, forței, abilității, îndemnării și umorului poporului care le-a creat [2].

Discuții. Dansurile populare românești fac parte din familia mai largă a dansurilor balcano-carpaticе, și „reprezintă o sinteză între mișcare, muzică și costum, reflectând identitatea culturală a comunității” [5, p.45]. Această formă unitară de dans reflectă un sentiment de solidaritate și unitate între membrii comunității, subliniind valori comune, interese și sentimente. Deși pașii sunt coregrafic uniformi, fiecare interpretare poate aduce variații în execuție, influențată de inspirația și starea dansatorilor. Această fluiditate în interpretare contribuie la diversitatea stilistică a dansurilor populare din România, iar ritmul și tempo-ul adaptabile ale muzicii permit dansatorilor să își exprime individualitatea chiar și

în cadrul unui dans colectiv. În cadrul acestor dansuri, se regăsește o mare diversitate ritmică, o paletă variată de tempo-uri, dar și numeroase moduri de prezentare, stiluri și expresii. Fiecare regiune a României adaugă un set unic de trăsături la dansurile populare, iar aceste trăsături reflectă stiluri diferite, care sunt la rândul lor influențate de factori precum geografia, clima, istoria și contactele interculturale ale populației respective. Întreaga structură a dansurilor îmbină armonios eleganța mișcărilor cu energia vibrantă, iar jocurile femeiești se împletesc cu vitalitatea dansurilor bărbătești, însoțite aproape întotdeauna de strigăte și chiuțuri care adaugă o notă distinctivă acestui patrimoniu cultural. Chiar și dansurile din cadrul aceleași familii de dansuri pot varia considerabil, astfel încât fiecare interpretare oferă o posibilitate de inovare în mișcare, în funcție de stilul sau trăsăturile coregrafice specifice [13].

Strigăturile sunt versuri din creația populară lirică și satirică a românilor, rostite ritmic în timpul dansului. De asemenea, conform scriitoarei S. Rădulescu, ele pot fi definite și drept „expresii verbale spontane, care adaugă dinamism și interacțiune între dansatori” [14, p.154].

Acestea au un conținut variat și captivant, reflectând momente din viața comunității sau oferind instrucțiuni pentru dans. De asemenea, strigăturile sunt un mijloc de transmitere a unui mesaj colectiv, ele fiind strâns legate de ritualuri sau de evenimente importante din viața comunității, cum ar fi nunțile, botezurile sau sărbătorile religioase. În ceea ce privește conținutul strigăturilor, ele pot fi împărțite în două categorii după cum urmează:

- *Strigături comune:* Acestea pot fi folosite în orice dans și au teme legate de iubire, adesea cu un ton vesel sau satiric, adresate fetelor. Pot reprezenta formule introductive în dans, semnalând începutul mișcărilor sau detalii despre numele dansului sau stilul său de execuție. În acest sens, strigăturile sunt o formă de poveste ritmică, în care fiecare vers

transmite nu doar instrucțiuni pentru dans, ci și un context mai larg al tradiției culturale din care face parte. În acest context, sincretismul între muzică, mișcare și poezie se manifestă organic, fiind adesea rostite de dansatori (în special bărbați). Ordinea lor în cadrul jocului de dans este liberă.

- *Strigături speciale:* Acestea sunt direct legate de desfășurarea unui dans anume, fiind folosite pentru a comanda mișcările sau figurile din timpul dansului, mai ales în dansurile feciorești. Există, de asemenea, numărători care servesc la comandă (de exemplu, la brâu, sârba sau feciorește-românește), precum și completări ale comenzilor sau numărătorilor (de exemplu, „Și-nc-o dată iară, iară!”). Aceste strigături speciale pot varia și în funcție de momentul zilei sau de evenimentul în care are loc dansul, iar ele sunt adesea folosite pentru a sublinia importanța unui ritual sau a unui context social specific [3].

În ceea ce privește execuția strigăturilor, ea poate fi :

- a. *solistică* – este caracteristică în special dansurilor feciorești și în momentele de comandă.
- b. *dialogată* – întâlnită în dansurile de perechi, unde există o relație de emulație între participanți (exemplu: Bihor, Huedin, Codru).
- c. *antifonică și polifonică* – întâlnite în regiunile Oaș, Maramureș și Bistrița-Năsăud, unde strigăturile sunt rostite în mai multe voci, fie în alternanță, fie simultan [3].

Strigătura este esențială în corelarea mișcării cu expresia vocală și îndeplinește patru roluri principale:

- Rolul ritmic și de coordonare: Strigătura leagă accentele versurilor de ritmul pașilor, oferind o cadență unitară. Interpretul își găsește satisfacția în armonia dintre mișcările corpului și cuvintele ritmate, cu accente variate (timp, contratimp sau sincopă) adaptate ritmului dansului.
- Rolul animator: Ea contribuie la crearea unei atmosfere de petrecere și veselie. Prin umor, glume bine ticluite și improvizații spontane, strigătura insuflă energie și animă participanții, sporind dinamica jocului.
- Rolul de emulație: Strigătura servește ca un mijloc de provocare între jucători, stimulând o competiție prietenoasă. Uneori, acest spirit competitiv devine colectiv, satul încercând să depășească vecinătatea prin joc.

- Rolul de comandă: În cadrul jocurilor reglementate, strigătura enunță clar figurile și numără mișcările, folosind comenzi numerice pentru a coordona în mod eficient întregul grup [12].

Complementare acestora sunt chiuiturile, fluierăturile și exclamațiile ce se împletesc cu strigătura, fie intercalându-se între versuri, fie servind drept încheiere. Exclamațiile monosilabice repetate intensifică dinamica intervalelor dintre versuri și contribuie la caracterul anacronic al ritmului. În ceea ce privește structura muzicală, un vers de strigătură este, de regulă, alcătuit din două măsuri muzicale. Jucătorii încep de pe timpul 1 al măsurii cu un fragment de anacruză, iar intonația variază în funcție de graiul dialectal și stilul regional. În cartea „Folclor coregrafic românesc” găsim următoarele caracterizări zonale: „În Moldova se strigă sacadat pe ritmul pașilor, în Oaș și Maramureș „tipuriturile” se cântă în intonații interesante, specifice. În Transilvania de centru și sud ca și în țara Crișurilor se desfășoară adevărate dialoguri între fete și băieți, iar în Oltenia. Muntenia și Dobrogea aceste strigături au rolul de conducere a dansului prin anunțarea figurilor” [16, p.13].

Structura ritmică este un aspect fundamental al dansului popular. *Ritmul* definește pașii dansului, stabilind momentele de accentuare și de tranziție între diferitele secțiuni ale coregrafiei. *Tempo-ul*, la rândul său, influențează dinamica dansului, determinând gradul de expresivitate al mișcărilor.

De exemplu, în dansurile transilvănene, ritmurile asimetrice și tempo-ul moderat sunt caracteristici distinctive, reflectând influențele multiculturale ale regiunii. Fiecare tip de dans este definit de structura ritmică a muzicii care îl însoțește, iar dansatorii răspund acestui ritm prin pași care se aliniază cu pulsațiile muzicale, respectând durata și accentuarea notelor. Astfel, ritmul și tempo-ul nu sunt doar caracteristici muzicale, ci factori determinanți în conturarea stilului, complexității și expresivității dansurilor tradiționale [3].

În primul rând, ritmul reprezintă structura temporală a muzicii, adică secvențele de bătăi care se repetă într-un anumit interval de timp. Acesta poate fi regulat sau neregulat, lent sau rapid, și influențează direct modul în care dansatorii percep și interpretează mișcările. Ritmul stabilește pașii de dans, dictând în ce fel aceștia sunt distribuiți și sincronizați.

În ceea ce privește tempo-ul, acesta se referă la viteza cu care muzica este interpretată, influențând astfel cât de rapid sau lent sunt executate mișcările de dans. Un tempo rapid determină mișcări mai energice și mai rapide, Tempo-ul nu doar că influențează viteza mișcărilor, dar afectează și dinamica dansului, transformând o coregrafie mai lentă într-una mai intensă, în funcție de schimbările de viteză ale muzicii.

Un alt aspect esențial al ritmului și tempo-ului în formarea dansului este *accentuarea*, adică punerea în valoare a anumitor bătăi ale măsurii muzicale. Aceste accente sunt esențiale pentru coregrafii, deoarece ele dictează momentele în care pașii de dans devin mai puternici sau mai marcați, adăugând complexitate și expresivitate mișcărilor. În unele dansuri, accentele coregrafice coincid cu cele muzicale, ceea ce creează un efect de uniformitate și stabilitate ritmică. În schimb, în alte contexte, aceste accente sunt decalate, ceea ce adaugă un dinamism aparte dansului [10].

Ritmul neregulat sau metrica complexă este un alt element care influențează profund structura dansului. În anumite regiuni ale României, cum ar fi în partea de sud sau sud-est, influențele balcanice au introdus dansuri care respectă ritmuri asimetrice, cu măsuri de 5/8 sau 7/8, ce sunt neobișnuite în muzica europeană clasică. Aceste ritmuri impun coregrafii deosebite, unde pașii sunt distribuiți pe măsuri asimetrice, iar dansatorii trebuie să fie extrem de atenți la fiecare schimbare de accent și de tempo [3].

Pe de alta parte, ritmul și tempo-ul nu influențează doar mișcările dansatorilor, ci și relația dintre grupurile de dansatori. În dansurile de grup, cum ar fi hora, sincronizarea pașilor între dansatori este esențială pentru a obține o armonie perfectă. Ritmul este elementul care coordonează mișcările și asigură că toți dansatorii se mișcă împreună, la aceeași viteză și în aceeași direcție, creând un spectacol unitar. În aceste dansuri, schimbările de tempo sau de ritm, adesea introduse de muzicieni, sunt momente în care grupul poate schimba direcția sau poate adăuga o mișcare specială, ceea ce pune în evidență conexiunea dintre muzică și dans.

Așadar, ritmul și tempo-ul sunt elemente fundamentale în formarea dansului popular românesc, influențând structura mișcărilor și coreografiilor. Ritmul poate determina pașii de dans, iar tempo-ul influențează viteza și intensitatea acestora. De asemenea, aceste două aspecte ale muzicii creează un

cadru în care dansatorii își exprimă legătura cu muzica și cu ceilalți membri ai grupului, contribuind la unitatea și frumusețea dansului tradițional. Astfel, ritmul și tempo-ul nu doar că sunt esențiale pentru crearea dansurilor populare, dar sunt și sursa principală a expresivității și diversității în coregrafia tradițională românească [10].

Printre elementele care însoțesc dansul, *melodia* are cel mai mare rol, fiind esențială pentru acesta și variind în funcție de regiune. Libertatea formei melodice se bazează pe un număr de motive fundamentale, la care se adaugă diverse variații și, în același timp, pe combinarea acestora într-o succesiune diferită. Melodiile sunt construite din două, trei, patru sau mai multe fraze muzicale, dispuse într-o succesiune precisă și fixă. De obicei, forma fixă se regăsește în melodiile cu două fraze, iar uneori și în cele cu trei fraze. Odată cu structura de patru fraze, se observă o mai mare libertate în ordinea lor, iar această libertate crește pe măsură ce numărul frazelor se mărește. În general, melodiile folclorice sunt structurate în fraze muzicale bine definite, fiecare contribuind la articularea unei anumite secvențe coregrafice. În Banat, de exemplu, acompaniamentul instrumental se bazează pe armonii bogate și structuri ritmice complexe, ceea ce permite o diversitate stilistică în interpretarea dansului. Un aspect important este modul în care se pune accentul în timpul interpretării melodiilor. Accentul melodic urmează, de obicei, ritmul coregrafic, păstrând chiar și contratimpul specific prezent în anumite dansuri [13].

Referitor la relația dintre accentul melodic și cel coregrafic, putem identifica două situații:

- Când accentele coregrafice și cele melodice coincid, în dansurile care au o suprapunere dimensională concordantă, ceea ce poate duce la o anumită monotonie.
- Când accentele sunt contrare, ceea ce creează un contrast între ele, iar acest contrast se estompează doar la finalul dansului.

Ritmul de acompaniament joacă rolul de liant între toate elementele ritmice, având o legătură specială între melodie și pașii de dans. Deși acompaniamentul ritmic este armonios, funcția sa continuă să sprijine structura dansului în ansamblu. Există mai multe tipuri de sisteme ritmice, care variază în funcție de regiune, influențate de structura tarafului (tipul și numărul instrumentelor), de abilitățile muzicale ale interpreților și de genul muzical (acompaniamente specifice pentru dansuri, doine etc.) [3].

În cronicile românești și străine, precum și în lucrările celor care au călătorit prin România, sunt menționate instrumentele populare și tarafurile, însă din acestea nu se poate deduce cum anume cântau aceștia. Cu toate acestea, unii muzicieni contemporani s-au concentrat pe studiul acompaniamentului lăutarilor, explorând concepte precum polifonia și armonia populară, aducând contribuții importante în acest domeniu. Ritmul, totuși, ridică uneori dificultăți, atât în evaluarea sa, cât și în determinarea și reprezentarea grafică a acestuia, folosind semne muzicale care pot reflecta particularitățile sale [7]. Conform scriitoarei Ispas S. „Diversitatea dansurilor populare românești reflectă influențele istorice și geografice, evidențiind unicitatea fiecărei regiuni” [6, p.203], spre exemplu:

- În Moldova, muzica este caracterizată printr-o linie melodică foarte expresivă, interpretată adesea de instrumente precum trompeta, cobza, vioara și țambalul, contrabasul, trișca, fluierul, tilinca. Pe de altă parte, melodiile însoțitoare dansurilor populare au o construcție simplă, majoritatea fiind formate din 2,3,4 sau mai multe fraze melodice, fiecare având 4 sau 8 măsuri. Mișcările dansurilor moldovenești degajă multă eleganță, vioiciune, veselie și optimism, reflectând fidel firea și temperamentul moldovenilor. În general, mișcările nu sunt de mare amplitudine caracteristic pentru ele fiind bățiile în podea, pași în contratimp sau mici sărituri în înălțime însoțite de piteni. Pe de altă parte, caracteristice strigăturilor sunt auctactul și pauzele de două măsuri: „ Cine strigă și nu joacă / Face-i-s-ar gura toacă; / Cine joacă și nu strigă, / Are-n gură mămăligă” [17, p. 50].

- Muntenia, zona în care se află capitala București, are o muzică energică și dinamică, cu o mare influență a instrumentelor de suflat (fluier, trompetă) și a acordeonului. Din perspectiva muzicală, folclorul coregrafic din Muntenia poate fi analizat în ansamblu prin jocurile specifice regiunii, care au dat naștere unor familii întregi de dansuri. Hora se cântă pe măsura 2/4 și are mai multe variante, fiecare cu teme melodice clare. Brăurile sunt melodii rapide, cu multiple teme și un ritm bine definit, iar frazele muzicale se repetă într-un mod asimetric. Călușul constă în 2-3 fraze muzicale, iar ritmul are o importanță deosebită, fiind esențial să fie susținut corespunzător. Celelalte jocuri dispun de melodii proprii, structurate în 2, 3 sau 4 fraze muzicale: „ Și la brâu, la brâu, la brâu / Și la secerat de grâu” [11, p. 69]

- Oltenia se remarcă prin muzica sa rapidă și ritmică, cu influențe din Balcani, iar instrumentele predominante sunt acordeonul, fluierul și țambalul. Mișcările caracteristice jocurilor oltenesti sunt rapide și energice, necesitând o mare virtuozitate în tehnica picioarelor și o execuție agilă. În structura lor, se regăsesc pași încrucișați, deplasări scurte înainte și înapoi, fluturări cu un picior, o gamă variată de sărituri de mică amplitudine, piteni, bății în contratimp și altele.. Muzica este foarte antrenantă, fiecare joc având între 2 și 4 fraze muzicale, iar jocurile mai complexe, care includ mai multe mișcări și formule ritmice, sunt acompaniate de melodii mai bogate și variate în reluarea lor: „Hă, hăi, dată. / Hă, hăi, dată. / Hă, hăi, dată. / Hă, hăi, dată, spic de grâu / Și-am să viu, să viu, să viu. / Cu sticluța cu rachiu / Haida, haida, c-oi veni, / Până m-oi îndrăgosti” [15, p. 82].

- Muzica din Transilvania este un amestec interesant între influențele românești, maghiare și saxonice, cu instrumente tradiționale cum ar fi vioara, saxofonul, țambalul, și contrabasul. Dansurile transilvănene sunt adesea lente, dar pot deveni rapide în anumite momente, reflectând diversitatea stilurilor muzicale din zonă. Coregrafia în Transilvania implică mișcări circulare, dar și pasaje solo sau în pereche, cu accent pe eleganță și sincronizare: „Astă lele joacă bine / Și mă-nvață și pă mine, / Ie mă-nvață a juca / I-o o-nvăt a săruta” [9, p 194].

- Muzica bănățeană este caracterizată printr-o combinație de influențe românești, sârbești și ungurești. Instrumentele predominante sunt vioara, acordeonul și clarinetul. Stilul bănățean se remarcă prin faptul că mișcările sunt executate, în general, în demi-plie, iar dansul se desfășoară întotdeauna în contratimp. Din punct de vedere muzical, Banatul se distinge clar de alte regiuni ale țării, printr-un acompaniament caracterizat prin note de valori egale și o armonie extrem de bogată [8].

- În Maramureș, muzica populară este caracterizată printr-o melancolie aparte, adesea însoțită de instrumente precum *vioara* și *cimbalomul* (țambalul). Dansurile se caracterizează printr-un joc tropotit cu pași mici și bine ritmați, mișcări scurtate și foarte susținute pe verticală, cu răsuciri scurte la dreapta. De asemenea, bățiile din palme însoțesc din plin jocul: „Pă când aud ceteruca, / Să șiu mort și m-a scula, / Și m-aș duce la mândra!” [12, p. 9].

- În Dobrogea, influențele muzicale sunt variate, având amprente turcești, grecești și tătarăști, datorită diversității etnice a regiunii. Muzica dobrogeană este dominată de instrumente precum acordeonul,

clarinetul și țambalul. Dansurile populare sunt rapide și energice, cu accent pe pași de dans în linii sau cercuri. Coregrafia din Dobrogea este caracterizată prin mișcări sincronizate, ritmuri rapide și mișcări de grup, similar cu cele din Muntenia și Oltenia, dar cu o atmosferă mai jucăușă și mai flexibilă [13].

Concluzionând, putem confirma ca fiecare regiune a României adaugă un set unic de trăsături la muzica și dansul popular, iar aceste diferențe reflectă diversitatea culturală și istorică a țării.

În multe culturi, muzica și dansul sunt legate de ritualuri și ceremonii, având o funcție simbolică profundă și de educație a culturii etnoartistice a

tinerei generații. În cadrul unor evenimente precum nunțile, înmormântările sau sărbătorile religioase, muzica și dansul devin un mijloc de exprimare a sentimentelor colective ale comunității și de transmitere a tradițiilor culturale. De exemplu, la o nuntă, dansul este un mod de celebrare a unirii, iar muzica acompaniază momentele de bucurie și fericire. În timpul unor ritualuri religioase sau agricole, dansul și muzica sunt folosite pentru a invoca protecția divină sau pentru a sărbători roadele muncii, fiind mijloace prin care comunitatea se aliniază cu ritmurile naturii și cu ciclurile vieții.

RESURSE BIBLIOGRAFICE:

1. ANANIA M. Creatori contemporani de instrumente populare muzicale. În: *Studii și cercetări de etnografie și artă populară*, 1981, vol. II, p. 117-128.
2. BACIU G. *Cartea coregrafului amator*. Comitetul de Stat pentru Cultura și Artă – Casa Centrală a Creației Populare, 1965.
3. DEJEU Z. *Dansuri tradiționale din Transilvania: tipologie*. Cluj: Editura Clusium, 2000. ISBN: 978-973-555.
4. EMERIC D. *Dansuri populare din regiunea Cluj, vol.1*. Sfatul Popular al Regiunii Cluj Casa regională a creației populare. 1967.
5. GHINOIU I. *Obiceiuri populare de peste an*. Dicționar. București: Editura Fundației Culturale Romane, 1997.
6. ISPAS S. *Folclor românesc: o perspectiva asupra culturii tradiționale*. București: Editura Academiei Romane, 2003. ISBN: 978-973-27.
7. KLIGMAN CALUS, G. *Symbolic transformation in Romanian ritual dance*: University of Chicago Press, 1981.
8. PENDA A. *Melodii de jocuri din Banat*. Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Timiș, 1974.
9. POP D. *Folclor din zona Codrului*. Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Maramureș, 1978.
10. POPESCU-JUDET G. & BACIU G. *Dansul popular românesc*. Studii. București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1958.
11. POPESCU-JUDET G. *Brâul. Joc popular Muntenesc*. București: Editura de stat pentru imprimare și publicații, 1957.
12. POPESCU-JUDET G. *Jocuri populare din Oaș și Maramureș, vol.1*. București: Casa regională a creației populare, 1963.
13. PROCA CIORTEA V. *Jocuri populare românești*. București: Editura de stat pentru literatură și artă, 1955.
14. RADULESCU S. *Muzica de tradiție orală din România*: București: Editura Muzicală, 2002. ISBN: 978-973-42.
15. SEIFERT, S. *Jocuri populare oltenești*. Craiova: Întreprinderea Poligrafică Craiova, 1959.
16. VASILESCU T. & TITA S. *Folclor coregrafic românesc*. București: Comitetul de stat pentru cultură și artă casa centrală a creației populare, 1969.
17. VLASE P. *Contribuții la cunoașterea și valorificarea jocurilor populare băcăuane*. Bacău: Editura Corgal Pres, 2015. ISBN: 978-973-130-037-5.